

Допустимост за поставяне на изискване към лица от екипа на кандидати или участници в процедури да притежават сертификати в областта на разкриване и предотвратяване на нередности и измами

Изискванията за технически възможности и квалификация, както и за икономическо и финансово състояние на кандидатите и участниците се определят от възложителя в зависимост от предмета, сложността, обема и стойността на поръчката, съобразно чл. 50 и 51 от ЗОП. Целта е да се разгледат, оценят и класират оферти на участници, които имат необходимия капацитет да изпълнят поръчката. Ако изискванията са необосновано високи спрямо действително необходимите за конкретното изпълнение, се ограничава конкуренцията като се прегражда възможността за участие на лица, за които не са налице поставените от възложителя икономически и финансови показатели, но въпреки това притежават капацитет и са в състояние да изпълнят поръчката.

Необходимите документи се определят съобразно поставените условия в поръчката и в съответствие с изискванията на чл. 50 и 51 от ЗОП. Освен това, те трябва да представляват годно доказателствено средство, т.е. тяхната форма и съдържание следва да позволяват установяване на съответните обстоятелства.

Съгласно чл. 51, ал. 1, т. 7 от ЗОП за доказване на техническите възможности и квалификацията на участниците възложителят може да изиска от тях да представят документи, удостоверяващи образованието и професионалната им квалификация и/или тази на ръководните им служители или на лицата, които отговарят за извършването на услугата или строителството, обект на договора. В ЗОП не са посочени изрично документите, с които се удостоверява образованието и професионалната квалификация. Независимо от това, следва да се има предвид, че те са определени в специалните нормативни актове в областта - Закона за народната просвета (ЗНП), Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО), Закона за висшето образование (ЗВО). Такива документи са дипломите и свидетелствата, издавани от: училищата, включени в системата на народната просвета; висшите учебни заведения; централните за професионална квалификация; министерствата, общините, организациите на работодатели, на работници и служители и отделни работодатели в случаите по чл. 9, ал. 2 от ЗПОО (аргумент от чл. 7, ал. 1 от ЗВО; чл. 38 от ЗПОО; чл. 25, ал. 1 и 2 от ЗНП). Може да се обобщи, че предпоставка за издаването им е преминаването на обучение съответстващо с рамкови програми, утвърдени от министъра на образованието, младежта и науката и държавните образователни изисквания (аргумент от чл. 15 и сл. от ЗНП и чл. 10, ал. 1 от ЗПОО). Те имат характера на официален удостоверителен документ, издаден от компетентен или нормативно признат орган по утвърдени държавни изисквания.

Предвид това, в случаите, когато възложителите изискват представяне на конкретни сертификати за доказване на придобито образование или професионална квалификация от съответните лица, те трябва да могат да докажат, че тези документи отговарят на разгледаните по-горе условия.

Необходимо е също така възложителите да подхождат внимателно при посочването на документите за доказване на придобит опит в определена област. В този случай е неподходящо да се изисква сертификат, който удостоверява преминал курс на обучение, когато при него не е придобит практически стаж, а единствено

знания в съответната област. Като относими документи би следвало да се разглеждат изпълнени договори със същия или сходен предмет или документ за придобит трудов или служебен стаж.

Предвид изложеното, може да се определи като несъобразено със ЗОП изискването да се доказва опит в областта на разкриването и предотвратяването на нередности и измами чрез представяне напр. на сертификати, които удостоверяват само преминал курс на обучение. По същия начин следва да се разглежда и изискването и/или представянето на сертификат за доказване на придобитата професионална квалификация в тази област, издаден от лице, което не е лицензирано да осъществява дейност като център за професионална квалификация в съответствие с чл. 22, ал. 7 от ЗПОО. В тези случаи може да се приеме, че тяхното изискване като условие за участие в процедура по ЗОП, ненужно и необосновано затруднява, а в някои случаи може да доведе до ограничаване участието на заинтересовани лица в процедури за възлагане на обществени поръчки, в противоречие с разпоредбата на чл. 25, ал. 5 от ЗОП.